

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

77. évfolyam 41. szám
1987. február 18., szerda

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Gazdasági körkép '86

Apró lépésekkel

A szegedi vállalatok működésének tapasztalataiból emlékeztetőül csak annyit, hogy árbevetelben s főként nyereségben komoly visszacsúszások tapasztalhatóak. A kép még kedvezőtlenebb lenne, ha az infláció torzítását kiküszöbölő összehasonlító árakat használnánk. A külpiazi egyensúlyjavítást favorizáló gazdaságpolitika kenyszerű velejárójaként évek óta a kívánatosnál kevesebb lehetőségük van a vállalatoknak a fejlesztésekre, beruházásokra. Az állami költségvetés növekvő kiadásait zömmel a vállalatok egyre erőteljesebb adóztatásával, szigorú szabályozással fedezi. Sok olyan területen, ahol korábban állami feladatnak tekintették a beruházásokat, most a vállalatok önállóságának hangsúlyozása maradt. Az alapvető helyes, s ösztönző is lehet, de csak abban az esetben, ha a kíváncsi nem lehetetlen.

Gondoljunk bele, hogy a gabonai, vagy a tejipar egy százalékhöz közelítő árbevétele-arányos nyeresége mire elég. Hogy fejlesztésre nem, az biztos. Könnyű lenne rájuk fogni, hogy magukra vessenek, miért élehetetlenek. Csak hogy a felvásárlási árak és a fogyasztói árak ebben a körben zömmel kötődtek. A költségcsökkentést szoktuk ilyenkor előhozni, de itt ez se megoldás. A termelési érték meghatározó hányada anyagköltség, viszonylag gesztített, szalagrendszerű a feldolgozás, robbanásszerű eredményjavulást várni egyszerűen naivitás. Ezen a szimulált piacon versenyre kényszerített gazdálkodó szervezet nem tud mást csinálni, alkalmazkodik az éppen aktuális lehetőséghez. Legyen az világbanki hitel, vagy konvertibilisexport-ösztönző pályázat. Vagyis a termelés magasabb szinten való állandó reprodukálása nem magának a gazdasági folyamatnak az öntörvénye.

A csúcs sem túl magas

Ha a táblázatra pillantunk, egyből az egymilliórdos összeggel fejlesztő NKfV tűnik fel. De csak akkor, ha nem gondoljuk végig. Megnyugtatóan csak annyit, a nyereség és árbevétel is hasonló nagyságrenddel magasabb a többi vállalaténál, vagyis az arányokkal nincs baj. Az algyői olajmező leterheltségével párhuzamosan a kisebb mezők jelentősége megnőtt, s ezek termelésbe vonása bizony nem kis összeg. Az is tény, hogy egyre mélyebb rétegekbe kell behatolni, hogy az égetően szükséges energia rendelkezésünkre álljon. A többi beruházásból leginkább a dorozsmai tankállomást emelhetjük ki.

A szalámigyár kétszázmilliója sem lebecsülendő fél. Egy biztos: szükség volt rá. A vágósor rekonstrukciója a higiéniai követelmények teljesebb kielégítését szolgálja. Ezek után több esély van a minden piacon eladható termékek előállítására. Hogy mit sikerül a lehetőségekből realizálni, bizony sokrétű a előzetes vélekedés. Egyelőre

— Véleménye szerint az évi nemzeti jövedelem hány százalékát kellene tudományos, műszaki fejlesztésre fordítani, és mely területeknek lenne prioritása abból a célból, hogy kilendüljünk jelenlegi helyzetünkkel?

Szilágyi László docens: — A műszaki fejlesztést eredményező innovációs láncot a tudományos kutatás láncszemé indítja el. Csak a tudomány által feltárt szellemi novum tárgyasulhat a műszaki-technikai eszközökben. Műszaki színvonalunk új minőségi pályára „lendítse” tehát mindenekelőtt a tudományos kutatási eredmények jelentős megnövekedését igényli, így ennek kell primátushelyzetet biztosítani. Magyarországon a nemzeti jövedelemnek már hosszú évek óta 3 százalék körül mozgó hányadát fordítja kutatás-fejlesztésre (KF). Ez az arány lényegében nem marad el a fejlettebb szocialista, de még a fejlett tőkés országok átlagától sem. De hogy csupán a nemze-

ti jövedelem, illetve bruttó nemzeti termék ugyanolyan százalékos aránya milyen potenciális hatékonysággal lendíti előre a KF-et, az lényegében függ az illető ország, illetve nemzet jövedelmének abszolút nagyságától is. Ugyanis ugyanannyi százalék nemzeti jövedelem egy nagyobb volumenből nagyobb fejlesztési összeget jelent. Ezért hazánkban „kis ország — kis nemzeti jövedelem”, csak a százalékos arány lényeges növekedésével, legalább megduplázásával (6 százalék körül) tartom a kértet, célt elérhetőnek. A korszerű termékek értékében (árában) nemzetközileg már 50-60 százalékos arány létezik az újítás (KF+új technikában, technológiában való tárgyasulásának egy termékegységre jutó költségaránya) értékaránya. Sajnos, számszerű magyar statisztikai adat nem áll rendelkezésemre, de közvetett becslésem alapján a mi termékeink átlagában ez jó, ha eléri a 20 százalékot.

csak 70 százalékban kihasználtak a kapacitások. Kevés a feldolgozó áru, ha ebben nem sikerül változást elérni, bizony kidobott pénz is lehet a nagy befektetés.

A középmezőny nem túl népes

A Hungarohemp következő sorban. Az összeg megítélésénél nem árt figyelembe venni, hogy a tröszt több vállalata osztozik ezen. De így is jelentős az érte telt vállalat, 20 százalékos tökélexport-növekedés. S egy örömdetes szegedi összefogás képe is kirajzolódik a tervekben. A Taurusnak olyan szövetekeket fog szállítani, amely a hevedergyártásra alkalmas, s lehetővé teszi a környezetkímélő víz-technológiát.

A konzervgyár a 75 milliót is kevesnek találja. Akkor a korábbi évek lemaradása, hogy ez az összeg a minimálisan elvárható munkafeltételekhez is kevés. Elsősorban a húsupem korszerűsítésére fordították, de a növényi termékek egy-egy fajtájára is sor került. Élték a pályázatok és a lízingek lehetőségével. Az energiamegtakarítást szolgáló pályázat 50 millió forint fejlesztést biztosított néhány év alatt. Ha nincs pénz, ott a kínálókozó lehetőség, a lízing, vagy szabad fordításban a „haszonbérlet”. Az idén is szereznek be feldolgozó gépsorokat ebből a forrásból.

A Paprikafeldolgozó Vállalatnál a csomagolás a kulcskérdés. Az új gépsorok jelentős előrelépést eredményeztek. Hogy a minőség is megbízhatóbb, állandó lehessen, adott hozzá minden feltétel. Még a számítógépes paprikakeverő prototípusa sem elérhető, egyelőre hiányzik az érdeklődés. Hogy meddig? Tulajdonképpen vállalati belső ügy. A ruhagyárban a fejlesztések legfőbb forrása a lízing. Tavaly a kis állóeszközértékhez viszonyítva je-

alapanyagok szűkös lehetősége a legnagyobb gond, hisz a tőkés import keretei visszafogják a lendületet. Példa erre a legújabb akrilfestékek bevezetési nehézsége.

A tejiparban a tejcukorszegény, ízesített sűrített tej volt 1986 újdonsága. Vadonatújat kitalálni e termék-csoportban nem könnyű, inkább a választékbővítés a jellemző. A várhatóan a fogyasztás 10-15 százalékát kitevő feltartós tej előállítására sokat költöttek, az eredmény az idén lesz látható.

A kevesebb is lehet hasznos

A pincegazdaságban a kevés erő a termékszerkezet-váltásra koncentrálják. Az olasz gépsor a literes üdítőitalok nagyobb mennyiségét eredményezi.

Pár millió is hasznos lehet, időt ad a nagyobb befektetések megkezdésének. Ideig-óráig a toldozás-foldozás is jobb a semminél. A kéziszerszámgyárban például csak a tmk-tevékenység korszerűsítésére áldoznak. Az új beruházások adóját elvesztett pénznek tekintik, ehelyett kívánnak. A szabályozás változásának eddigi ütemét tekintve, elképzelhető, hogy nem reménytelenül.

A nyomdában lizinggel kívánják a könyvek fényesítését megoldani. A komplett, átfogó rekonstrukció, ami alig odázható tovább, meghaladja erejüket. Ha a könyv és napilap valóban érték, az állami segítség sem tűnik indokolatlannak.

Hogy mennyire elegendőek ezek, s a hasonló, de nem említett erőfeszítések? A jövő évi gazdasági körképünk teljesítményadatai bizonyára hiteles képet nyújtanak majd róla.

Böle István,
Rafai Gábor,
Tóth Szeles István

A szegedi vállalatoknál fejlesztésre fordított összegek 1986-ban (millió forint)

Kőolajkutató szegedi üzeme	•
NKfV szegedi üzeme	1000,0
Konzervgyár	75,0
Gabonaforgalmi és malomipari vállalat	61,7
Paprikafeldolgozó vállalat	72,7
Pincegazdaság	22,3
Sütőipari Vállalat (megyei)	18,3
Sütőipari vállalat (szegedi)	7,4
Salámigyár	201,0
Tejipari vállalat	31,1
Budalakk szegedi gyára	0,9
Taurus szegedi gyára	17,0
Medikémia Isz	49,8
Neokorr Kisszövetkezet	1,1
Ikarus leányvállalat	33,0
Autófer	6,6
Kábelgyár	4,0
Kézi szerszámgyár	14,0
Öntöde	3,4
Hungarohemp	142,0
Minó szegedi gyára	3,1
Pannónia szegedi gyára	0,2
Ruhagyár	72,0
Textilművek	65,8
Defag	26,0
Gyufagyár	5,3
Nyomda	8,1
Délép	—
SZÉSZ	1,6
SZMMV	20,3

* Megjegyzés: a kőolajkutató szegedi üzemen a vállalatitól elkülönítve nem tartják nyilván ezt az összeget.

Lázár György Olaszországba utazott

Lázár György, a Minisztertanács elnöke Bettino Craxi olasz miniszterelnök meghívására kedden hivatalos látogatásra Olaszországba utazott. Utjára elkísérte felesége.

Lázár György kíséretének tagjai: Török István külkereskedelmi miniszteriumi államtitkár, a magyar—olasz gazdasági vegyes bizottság magyar társelnöke, Bányász Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnöke, Szabó Imre ipari miniszteriumi államtitkár, Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke és Kovács László külügyminiszter-helyettes. Misur György, hazánk római nagykövete Olaszországban csatlakozik a kísérethez.

Lázár Györgyöt Czinege Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese és Várkonyi Péter külügyminiszter bücszöttatta a Ferihegyi repülőtérén. Ott volt Salvatore Ci-

lento, Olaszország budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

A magyar kormányküldöttséget a római Ciampino repülőtérén Bettino Craxi kormányfő, valamint az olasz miniszterelnökség és a külügyminiszterium képviselői fogadták.

A Minisztertanács elnökét a magyar és az olasz nemzeti zászlókkal díszített légikikötőben katonai tiszteletadásal köszöntötték. Az ünnepélyes fogadtatás, majd a két kormányfő rövid megbeszélése után a magyar vendégek gépkocsiba ültek, és szálláshelyükre indultak. Utjuk a Via Appián át a belvárosban levő Grand Hotelbe vezetett.

A hivatalos magyar—olasz tárgyalások a késő délutáni órákban kezdődtek meg a miniszterelnöki hivatalban, a Chigi-palotában. Este Bettino Craxi diszvacsorát adott Lázár György tiszteletére az olasz kormány vendégházában, a Villa Madamában.

Kiegyensúlyozott vetőmagellátás

A tavaszi vetésű növények szaporítóanyagából jó ellátást ígér a gazdaságoknak a Vetőmagtermelő és Ellátó Vállalat. A nagyüzemek és a kiskisermelők számára mintegy 100 növényfaj több mint ezer fajtájának magját forgalmazza; ezek egy részét már kiszállították a termelők részére. A többi a vetés kezdetéig folyamatosan kúldik a felhasználókhöz, illetve a kiskereskedelmi hálózathoz. A vállalatnál arra is felkészültek, hogy a gazdaságok pótolni tudják az esetleg kifogyott öszekeket.

A megrendelőket eddig szinte teljes egészében ki tudták elégíteni a legkorábban vetendő növények magjával. Némely növényt, az aszállykára számítva tavaly a szokásosnál kétszer nagyobb területen termeltettek. Egy-két, viszonylag kisebb forgalmú növényfajta esetében az aszállyos időjárás így is keresztülhúzza számításait. A kiesést azonban importtal pótolták, s külföldről ezekben a napokban is folyamatosan érkeznek a szállítványok. A gyorsabb ellátás érdekében most már közvetlenül a felhasználókhöz kúldik a vetőmagokat.

A legnagyobb területen, várhatóan mintegy 1,2—1,4 millió hektáron termelt kukorica csaknem 40 hibriddje között választhatnak a nagyüzemek. A vállalat több mint 35 ezer tonna kukorica-vetőmagot bocsát a gazdaságok rendelkezésére. A készlet mintegy 80 százaléka a nagy termőképeségű Pioneer fajtákból áll. Az idei kukorica-vetőmag jobb minőségű, mintegy 25—30 százalékkal csiraképesebb a tavalyinál.

Tavaszi árpát több mint 100 ezer hektáron készülnék elvetni a nagyüzemek. A vetőmagkészlet tizenkét hazai, illetve külföldi fajtája között van a jó termőképeségű GK—59 hazai és az Orbít csehszlovák fajtájelölt. Burgonyából az eddig igényelt mennyiséget maradéktalanul kielégítették, márciusban újabb tízezer tonnát szállítanak a gazdaságokba és a kiskisermelőknek.

A kertészeti vetőmagvakból ugyancsak kiegyensúlyozott lesz az ellátás. Zöldborsóból 10, paprikából pedig 3 új fajtát forgalmaznak. A tavalyinál jobb ellátást nyújtanak az uborka vetőmagvából.

A kiskisermelők számára 290 zöldség- és több mint 300 virágfajtából mintegy 47—48 millió színes tasakkal forgalmaznak. Lesz elég virághagyma is. Burgonyát az idén 5 és 20 kilogrammos csomagolásban is árusítanak, s idén először jelennek meg a Meriklon GT által vírusmentes körülmények között szaporított mini vetőburgorica csaknem 40 hibriddje között választhatnak a nagyüzemek. A vállalat több mint 35 ezer tonna kukorica-vetőmagot bocsát a gazdaságok rendelkezésére. A készlet mintegy 80 százaléka a nagy termőképeségű Pioneer fajtákból áll. Az idei kukorica-vetőmag jobb minőségű, mintegy 25—30 százalékkal csiraképesebb a tavalyinál.

A Magyar Nemzeti Bank hitelfelvétele

Az ez évi hitelfelvételi feladatok részeként a Magyar Nemzeti Bank képviselői kedden Budapesten 200 millió dollár összegű hitelfelvételről írtak alá megállapodást amerikai, japán és nyugat-európai bankokból álló bankcsoporttal. A hitelt — amelyet a Chemical Bank, New York és a Bank of Tokio szervezett — nyolc év alatt kell visszafizetni, kamata pedig 0,25 százalékkal haladja meg a londoni bankközi kamatlábát. (MTI)